

STOWARZYSZENIE
ŻYDOWSKI INSTYTUT
HISTORYCZNY W POLSCE

**SPRAWOZDANIE MERYTORYCZNE
Z DZIAŁALNOŚCI STOWARZYSZENIA
ŻYDOWSKI INSTYTUT HISTORYCZNY W POLSCE W OKRESIE:
1 STYCZNIA – 31 GRUDNIA 2022.**

Warszawa, 01.03.2023 r

Niniejsze sprawozdanie dotyczy działalności Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce w 2022 roku.

Sprawozdanie obejmuje wszystkie sfery działalności Stowarzyszenia, w tym w szczególności współpracę z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma oraz Program Grantowy Stowarzyszenia.

W sprawozdaniu zaprezentowano opisy najważniejszych prac merytorycznych prowadzonych przez Stowarzyszenie.

Uzupełnieniem niniejszego sprawozdania jest raport z działalności fundraisingowej stanowiący załącznik do niniejszego opracowania.

Dane finansowe dotyczące działalności Stowarzyszenia zostały przedstawione w sprawozdaniu finansowym.

I. Informacje ogólne

1. Zarząd

Zarząd jest statutowym organem zarządczym Stowarzyszenia. Do jego głównych zadań należy kierowanie pracami Stowarzyszenia, w tym w szczególności zarządzanie w sprawach majątkowych Stowarzyszenia oraz reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz. Członkowie Zarządu wybierani są przez Walne Zgromadzenia i działają społecznie.

Do dnia 17 lutego 2021 r. Zarząd Stowarzyszenia działał w składzie wybranym przez Walne Zgromadzenia w dniu 19 maja 2019 r. uchwałą nr 7/2019:

- 1) Piotr Wiślicki — Przewodniczący Zarządu;
- 2) Marian Turski — Wiceprzewodniczący;
- 3) Marek Nowakowski — Skarbnik;
- 4) Joanna Fikus — Sekretarz Zarządu;
- 5) Kamila Dąbrowska — Członkini Zarządu;
- 6) Zuzanna Hertzberg — Członkini Zarządu;
- 7) Jan Jagielski — Członek Zarządu;
- 8) Maciej Kozłowski — Członek Zarządu;
- 9) Alicja Mroczkowska — Członkini Zarządu;
- 10) Agnieszka Milbrandt — Członkini Zarządu;
- 11) Jolanta Żyndul — Członkini Zarządu.

W dniu 17 lutego 2021 r. zmarł Jan Jagielski. W związku z czym w dniu 31 marca 2021 r. na podstawie §29 ust 3 Statutu Stowarzyszenia obowiązującego do dnia 20 czerwca 2021 r. Zarząd Stowarzyszenia uchwałą nr 13/2021 powołał Dariusza Stołę na funkcję Członka Zarządu.

W 2022 r. skład Zarządu nie uległ żadnym zmianom.

Zarząd w okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2022 r. odbył łącznie 10 posiedzeń, na którym podjął 42 uchwały.

Członkowie Zarządu w 2022 r. nie pełnili funkcji zarządczych przy jednoczesnym zatrudnieniu w Stowarzyszeniu.

2. Komisja Rewizyjna

Do najważniejszych działań Komisji należy nadzór nad pracami Zarządu Stowarzyszenia, dbanie o przejrzystość finansową, gospodarność i możliwie najlepsze wykorzystanie środków Stowarzyszenia. Komisja Rewizyjna zobowiązana jest do przeprowadzenia co najmniej raz w roku kontroli całokształtu działalności Stowarzyszenia, działalności finansowej i gospodarczej pod względem celowości, rzetelności i gospodarności.

Członkowie Komisji Rewizyjnej zostali wybrani przez Walne Zgromadzenia w dniu 19 maja 2019 r. uchwałą nr 8/2019. Skład Komisji Rewizyjnej od tego w latach 2019 – 2023 uległ następującym zmianom:

- 1) W dniu 21 października 2019 r. zrezygnował Piotr Rytka Zandberg z funkcji Wiceprzewodniczącego oraz członka Komisji Rewizyjnej;
- 2) W dniu 15 grudnia 2020 r. Sławomir Różański złożył rezygnację z funkcji Przewodniczącego oraz Członka Komisji Rewizyjnej.

W dniu 5 stycznia 2021 r. Komisja Rewizyjna na podstawie § 33 pkt 3 statutu z dnia 19 czerwca 2011 r. podjęła uchwałę nr 10/ 2019-2023 dokooptowała tym samym Zbigniewa Sztranca jako członka Zarządu. Na tym samym posiedzeniu wybrała Przewodniczącego, Wiceprzewodniczącego oraz Sekretarza Komisji Rewizyjnej. Tym samym Komisja Rewizyjna od dnia 5 stycznia 2021 r. działała w składzie:

- 1) Maciej Antosik – Przewodniczący;
- 2) Krzysztof Czajka Kalinowski – Wiceprzewodniczący;
- 3) Justyna Kobos – Sekretarz;
- 4) Zbigniew Sztranc – Członek Komisji Rewizyjnej.

W 2022 r. skład Komisji Rewizyjnej nie uległ żadnym zmianom.

3. Sąd koleżeński

Walne Zgromadzenie w dniu 20 czerwca 2021 r. uchwałą 4/2021 powołało Sąd Koleżeński w składzie pięcioosobowym. Następnie zdecydowało uchwałami nr 5/2021 r. oraz 6/2022 że skład osobowy zostanie wybrany przez Członków Stowarzyszenia na Walnym Zgromadzeniu w 2023 r.

4. Walne Zgromadzenie Członków

Walne Zgromadzenie jest najwyższą władzą Stowarzyszenia zrzeszającą wszystkich członków, których na dzień 31 grudnia 2022 r. było 248.

Walne Zgromadzenie zbiera się co najmniej raz do roku na zwyczajnym posiedzeniu sprawozdawczym oraz raz na cztery lata na posiedzeniu sprawozdawczo-wyborczym lub w każdym czasie na posiedzeniu nadzwyczajnym. W związku z obostrzeniami wynikającymi z Pandemii COVID- 9 Walne Zgromadzenie Członków odbyło się przy zachowaniu wszelkich zaleceń higienicznych dniu 12 czerwca 2022 r. w siedzibie Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Posiedzenie zostało zwołane przez Zarząd uchwałą nr 19/2022 z dnia 9 maja 2022 r. W pierwszym terminie, który ustalono, na godz. 11:00 na sali obecnych było 19 członków lub ich pełnomocników, w tym 19 osób uprawnionych do głosowania. Z powodu braku kworum zarządzono wznowienie obrad w drugim terminie tj. o godz. 11:15 tego samego dnia. Ostatecznie wzięło w nim udział 32 członków Stowarzyszenia, z których 32 uprawnionych do głosowania. W czasie Zebrania zostało przyjęte sprawozdanie merytoryczne i finansowe Stowarzyszenia za rok 2021. Walne Zgromadzenie poddało pod głosowanie wyodrębnienie Głównego Kapitału Żelaznego Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce w kwocie 10 200 000 złotych. Jednocześnie zatwierdziło Ramową strukturę lokowania Głównego Kapitału Żelaznego Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce, którą uprzednio Zarząd Stowarzyszenie opracował w porozumieniu z Komitetem Finansowym i przyjął uchwałą nr 54/2021..

5. Komisja Grantowa

Komisja Grantowa imienia Jana Jagielskiego (nadanego uchwałą zarządu w sierpniu 2021 roku nr 39/2021) jest organem powołanym przez Zarząd uchwałą nr 68/2012. Do jej głównych zadań należy coroczne ogłaszanie konkursów na dofinansowanie działań związanych z zachowaniem i utrwalaniem pamięci o historii i kulturze polskich Żydów oraz ich wkładzie w światową cywilizację. Członkowie powoływani są przez Zarząd Stowarzyszenia na 4-letnie kadencje. W skład Komisji wchodzi przedstawiciele świata nauki i kultury. Do ich zadań należy merytoryczna ocena projektów, które ubiegają się o dofinansowanie. Ponadto Komisja wspiera beneficjentów w realizacji projektów, kontroluje wykorzystanie grantów oraz opiniuje dla Zarządu Stowarzyszenia wnioski o patronaty.

Zgodnie § 2 pkt. 3 Regulaminu Komisji Grantowej Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce z dnia 12 marca 2018 roku przyjętego przez Zarząd Uchwałą nr 27/2018 W dniu 11 czerwca 2019 r. Zarząd Stowarzyszenia uchwałą nr 56/2019 powołał na lata 2019 – 2023 nowy następujący skład Komisji Grantowej następujący skład Komisji Grantowej :

- 1) Joanna Fikus;
- 2) Kamila Dąbrowska;
- 3) Grzegorz Kołacz;
- 4) Artur Markowski.

Nowo wybrana Komisja Grantowa na posiedzeniu w dniu 17 czerwca 2019 r. wybrała ze swego grona Joannę Fikus na funkcję Przewodniczącej Komisji.

W związku z rezygnacją z członkostwa w Stowarzyszeniu Artura Markowskiego, Zarząd w dniu 9 maja 2022 r. uchwałą 20/2022 na jego miejsce powołał Monikę Adamczyk – Garbowską

W dniu 9 maja 2023 r. Zarząd Stowarzyszenia uchwałami nr 21/2022 i nr 22/2022 na wniosek Komisji Grantowej przyjął nowy Regulamin Komisji Grantowej i Regulamin Programu Grantowego.

6. Komitet Finansowy

Komitet Finansowy ds. Głównego Kapitału Żelaznego Stowarzyszenia jest ciałem doradczym Zarządu funkcjonującym na podstawie §30 pkt. 2-7 Statutu Stowarzyszenia. Do jego głównych zadań należy wsparcie Zarządu w zarządzaniu Kapitałem Żelaznym Stowarzyszenia, w tym w opracowanie struktury (strategii) lokowania określonego kapitału żelaznego, podlegającej akceptacji uchwałą Walnego Zgromadzenia, oraz do przygotowania planu działania w zakresie inwestycji określonego kapitału żelaznego, realizującego przyjętą przez Walne Zgromadzenie strukturę (strategię) lokowania określonego kapitału żelaznego. Zgodnie z §30 pkt 4 Statutu Stowarzyszenia został powołany uchwałą Zarządu nr 44/2021 z dnia 19 października 2021 r. w składzie:

- 1) Robert Koński;
- 2) Andrzej Malec;
- 3) Andrzej Rojek;
- 4) Przemysław Schmidt.

Jednocześnie zgodnie z §30 pkt. 5 Statutu Stowarzyszenia Zarząd wyznaczył Marka Nowakowskiego – Skarbnika Stowarzyszenia jako obserwatora do Komitetu ds. Głównego Kapitału Żelaznego Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce.

Na swym pierwszym posiedzeniu w dniu 18 listopada 2021 Komitet wybrał Przemysława Schmidta na funkcję Przewodniczącego.

W 2022 r. Komitet Finansowy pomagał Zarządowi w opracowaniu Ramowej Struktury lokowania środków stanowiących Główny Kapitał Żelazny Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny, która została przyjęta przez Walne Zgromadzenie, a także aktywnie wspierał Zarząd Stowarzyszenia w wyborze Asset Menagera oraz Funduszu Inwestycyjnego, którym zostały powierzone środki stanowiące Kapitał Żelazny.

II. Działalność Statutowa Stowarzyszenia

Działalności statutowa Stowarzyszenia związana jest z trzema głównymi obszarami:

1. Wsparcie działalności programowej Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów;
2. Wsparcie działalności programowej Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringlebluma, przede wszystkim poprzez realizację wspólnych projektów;
3. Wsparcie projektów innych organizacji lub realizowanych z innymi organizacjami, między innymi poprzez udzielanie dofinansowania projektów poprzez granty przyznawane w ramach Programu Grantowego Stowarzyszenia.

W 2022 r. Stowarzyszenie Żydowski Instytut Historyczny w Polsce nie prowadziło odpłatnej działalności statutowej. Poniżej znajdują się opisy projektów, w które zaangażowane było Stowarzyszenie.

1. Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Stowarzyszenie w oparciu o umowę założycielską z 25 stycznia 2005 r. jest jednym z trzech, obok Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Miasta stołecznego Warszawy, współzałożycieli Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN. Obowiązki i prawa Stowarzyszenia wobec Muzeum POLIN reguluje wspomniana umowa założycielska oraz Statut Muzeum POLIN ustanowiony Zarządzeniem Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dn. 30 maja 2017 r., opublikowanego w Dzienniku Urzędowym MKiDN w dn. 1 czerwca 2017 r.

- Projekty Muzeum POLIN realizowane w 2022 roku dzięki wsparciu i współpracy ze Stowarzyszeniem Żydowski Instytut Historyczny w Polsce oraz prywatnymi darczyńcami pozyskiwanymi przez Stowarzyszenie

I. Wystawa stała i zbiory

Rok 2022 upłynął pod znakiem pracy koncepcyjnej (we współpracy z pracownią architektoniczną WWA) nad przebudową części wystawy stałej poświęconej historii po 1989 r., w której planowane jest pokazanie zestawionych ze sobą kuratorsko dwóch dzieł sztuki: filmu Mikołaja Grynberga *Kim jesteśmy* z obrazem Wilhelma Sasnala *Bez tytułu*. Z filmu zrealizowanego w 2021 r. we współpracy ze Stowarzyszeniem *Kim jesteśmy* dowiadujemy się, kim czują się jego bohaterowie i bohaterki oraz jakim domem jest Polska. Dzisiejszą rzeczywistość kształtują kolejne pokolenia, które nie miały bezpośredniej styczności z doświadczeniem wojny. Spory o pamięć trudnej historii Zagłady i powojnia nadal jednak rzutują na współczesne stosunki polsko-żydowskie. Natomiast w swoim obrazie Wilhelm Sasnal dostrzega ślady tej przeszłości w polskim pejzażu i jej wpływ na świadomość mieszkańców naszego kraju.

Stowarzyszenie pozyskało środki finansowe na zaangażowanie prof. Barbary Kirshenblatt-Gimblett na stanowisku głównej kuratorki wystawy stałej. Stanowisko imienia Ronalda S. Laudera. Prof. Kirshenblatt-Gimblett wspiera wszystkie kluczowe programy muzealne, takie jak wystawy czasowe, GEOP lub TISZ Festiwal oraz działania fundraisingowe na rzecz Muzeum POLIN prowadzone przez Stowarzyszenie.

Zainicjowany w 2021 r. przez Stowarzyszenie projekt „Zaopiekuj się kolekcją!”, który to umożliwi objęcie patronatu nad wybranym przez siebie obiektem z muzealnych zbiorów rozwinął się w roku 2022 – grono

opiekunów muzealnych obiektów powiększyło się o nowe osoby, z których część miała okazję osobiście spotkać się z kuratorkami z muzealnego Działu Zbiorów i zobaczyć na żywo obiekty objęte patronatem. Muzealna kolekcja liczy ponad 14 tys. przedmiotów związanych z tysiącletnią historią polskich Żydów: dzieł sztuki, fotografii, dokumentów i przedmiotów codziennego użytku oraz kultu religijnego – w tym dużą część stanowią przedmioty przekazane Muzeum w depozyt przez Stowarzyszenie.

II. Wystawy czasowe

Na początku 2022 r. zakończyła się zrealizowana wspólnie ze Stowarzyszeniem i znakomicie przyjęta przez publiczność wystawa czasowa „Wilhelm Sasnal: Taki pejzaż” (17.06.21–10.01.22), której kuratorem był Adam Szymczyk. To jeden z największych sukcesów artystycznych i frekwencyjnych w historii Muzeum POLIN – wystawę zobaczyło finalnie blisko 76 tys. osób, a z bogatego programu towarzyszącego skorzystało prawie 52 tys. osób. Ekspozycja odbiła się szerokim echem w świecie sztuki, polityki i mediów, a Wilhelm Sasnal i Adam Szymczyk otrzymali za nią Nagrodę Kulturalną Onetu i Miasta Krakowa – O!Śnienia 2022 w kategorii „sztuki wizualne”.

Kolejna wystawa czasowa realizowana przy wsparciu Stowarzyszenia to ekspozycja „Od kuchni. Żydowska kultura kulinarna” (11.03.22–12.12.22) była opowieścią o żydowskich potrawach i zwyczajach związanych z jedzeniem. Pomagała ona zrozumieć, jak bardzo przenikają się tradycje kulinarne, również za sprawą migracji i życia w diasporze. Przedstawiono na niej religijny fundament spajający żydowską kuchnię, zasady koszerności związane z przygotowaniem posiłków oraz współczesne łamanie tradycji i odkrywanie na nowo kulinarnych korzeni. Kuratorkami wystawy były Magdalena Maślak i Tamara Sztyma. Do końca listopada odwiedziło ją prawie 75 tys. osób z Polski i zagranicy. Różnorodny i ciekawy program towarzyszący (m.in. warsztaty kulinarne dla seniorów, dyskusje, spacer, twórcze zajęcia dla dzieci, oprowadzania kuratorskie w kilku językach), w trakcie którego można było m.in. spróbować specjałów kuchni żydowskiej, przyciągnął ponad 12 tys. osób.

Wystawa „Od kuchni” ma także swoje równoległe życie w szeroko dostępnej wersji online. Pozwala ona zanurzyć się w żydowskiej historii i kulturze kulinarnej, a podróż ułatwiają cztery ścieżki tematyczne: „Tradycja”, „Diaspora”, „Nowoczesność” i „Wspomnienia”. Strona wystawy zawiera dużą liczbę zdjęć, historii, filmów i ciekawostek oraz przede wszystkim przepisów, które zostały opracowane na zlecenie Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce. Została ona uhonorowana drugą nagrodą w konkursie Muzeum Widzialne Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów.

W 2022 r. powstał projekt zaplanowanej na 2023 r. wystawy „Wokół nas morze ognia. Losy żydowskich cywilów podczas powstania w getcie warszawskim” (17.04.2023–8.01.2024). Przedstawi ona pełen obraz powstania w getcie, ale szczególnie skupi się na pokazaniu losu 50 tys. cywilów podczas i po upadku powstania. Kuratorkami wystawy są prof. Barbara Engelking i Zuzanna Schnepf-Kończak. Wystawie towarzyszyć będzie rozbudowany program, którego częścią będzie książka *Kwestia charakteru. Bojownicy z getta warszawskiego* pod redakcją Moniki Sznajderman i Sylwii Chutnik, a także wspomnienia Mariana Berlanda, cywila, który przeżył Holocaust i powstanie w getcie warszawskim.

Dodatkowo Stowarzyszenie zleciło przygotowanie projektu wystawy zaplanowanej na 2024 r., na której to miasto Opatów posłuży do snucia historii sztuki. Na wystawie zostaną pokazane prace Mayera Kirshenblatta – żydowskiego artysty pochodzącego właśnie ze świętokrzyskiego Opatowa.

III. Wydarzenia kulturalne

W 79. rocznicę wysadzenia Wielkiej Synagogi na Tłomackim, 16 maja 2022 roku, odbył się koncert zatytułowany „Wielka Muzyka Wielkiej Synagogi”. Dzięki grantowi Narodowego Centrum Kultury koncert przypomniał czasy jej świetności. W Audytorium Muzeum POLIN wystąpili: kantor Isidoro Abramowicz, organista Jakub Stefek oraz 8-osobowy chór Synagogi Pestalozzistrasse w Berlinie. W programie wieczoru znalazły się utwory Arno Nadela, Louisa Lewandowskiego, Jakuba Leopolda Weissa i Dawida Ajzensztadta. Piąta edycja TISZ Festiwalu Żydowskiego Jedzenia odbyła się pod hasłem „wędrówka”. Była także okazją do zastanowienia się nad tym, co jest lokalne, a co niedawno przybyło do naszej kuchni. Program festiwalu składał się z wydarzeń stacjonarnych oraz online, z myślą o odbiorcach z różnych miejsc Polski i świata. Wzięli w nim udział eksperci od kuchni żydowskiej, zarówno teoretycy, jak i praktycy, z Polski i zagranicy. Przez pięć festiwalowych dni odbyły się oprowadzania po wystawie czasowej „Od kuchni” w różnych językach, degustacje potraw kuchni żydowskiej, spaceru kulinarne po Warszawie, spotkania z ekspertami od kuchni żydowskiej z Polski i zagranicy oraz szabatowa kolacja. TISZ Festiwal został w tym roku wyróżniony Nagrodą Dziedzictwa Europejskiego / Nagrodą Europa Nostra 2022, ufundowaną przez unijny program Kreatywna Europa.

Film dokumentalny pt. *Dowód tożsamości* w reżyserii Mikołaja Grynberga został pokazany 12 sierpnia 2022 r. podczas VIII edycji Festiwalu Języka Polskiego w Szczeczeszynie. Jest autorskim zapisem rozmów z przedstawicielami różnych pokoleń polskich Żydów, rozmówcy pochodzą zarówno z wielkich miast, jak i z polskiej prowincji.

Od 2015 r. Muzeum POLIN we współpracy ze Stowarzyszeniem przyznaje Nagrodę POLIN osobom, organizacjom lub instytucjom działającym na rzecz ochrony pamięci o historii polskich Żydów. Laureatką edycji 2021 została Katarzyna Łaziuk, która działa na rzecz pamięci o wielokulturowej przeszłości Mińska Mazowieckiego. Wyróżnienie odebrali Stowarzyszenie Sądecki Sztetl i Zespół Szkół w Krzepicach, a Nagrodę Specjalną otrzymała Fundacja Brama Cukermana.

IV. Projekty edukacyjne

Na program edukacyjny dla Lubelszczyzny, rozpoczęty w roku 2021 i kontynuowany w 2022, składają się warsztaty edukacyjne z wykorzystaniem zestawu „Muzeum w pudełku. Miasteczko Malki” oraz cykl warsztatów „Poznajmy się. Śladami lubelskich Żydów”, skierowane do nauczycieli i uczniów szkół podstawowych i średnich z województwa lubelskiego. W trakcie warsztatów z użyciem zestawu edukacyjnego „Muzeum w pudełku. Miasteczko Malki” edukatorki przedstawiają możliwości jego wykorzystania podczas lekcji. Zestaw ten jest przekazywany szkole na własność, a przeszkoleni nauczyciele i nauczycielki mogą realizować warsztaty dla kolejnych klas. W semestrze zimowym roku szkolnego 2022/2023 w takich warsztatach wzięło udział pięć szkół podstawowych, czyli 104 dzieci z klas IV-V i 19 nauczycieli.

„Poznajmy się. Śladami lubelskich Żydów” to z kolei warsztaty opracowane z myślą o najstarszych klasach szkół podstawowych i szkołach ponadpodstawowych. Cykl ten realizowany był ponownie we współpracy z Ośrodkiem „Brama Grodzka – Teatr NN” w Lublinie. W tegorocznej edycji do udziału w cyklu zgłosiło się 11 grup z 9 szkół, łącznie udział w warsztatach wzięło 298 osób. W ramach cyklu zrealizowano warsztaty edukacyjne, pozwalające na zdobycie oraz pogłębienie wiedzy dotyczącej historii i kultury polskich Żydów, ze szczególnym uwzględnieniem lokalnego kontekstu.

Działalność naukowa Muzeum organizowana jest w ramach programu Global Education Outreach Program (GEOP), którego Stowarzyszenie jest współorganizatorem. W 2022 roku Muzeum POLIN było

organizatorem m.in. dwóch międzynarodowych konferencji: „Akcja «Reinhardt» i zagłada Żydów polskich” oraz „Żydowska podmiotowość w krajach komunistycznych” we współpracy z Katedrą Judaistyki im. Tadeusza Taubego Uniwersytetu Wrocławskiego).

Celem dalekosiężnym wieloletnich działań przygotowywanych przez Muzeum POLIN jest zmiana społecznego postrzegania Żydów w Polsce i podejścia do wyzwania, jakim jest antysemityzm w Polsce, oraz utrwalenie roli Muzeum jako lidera takich działań. „Kompleksowy program badania i walki z antysemityzmem w Polsce” rozpoczął się w 2022 r. od przeprowadzenia badań jakościowych, opisujących zjawisko antysemityzmu oraz zebranie materiałów i rekomendacji mających stanowić w dalszych latach (od 2023 r.) podstawę programów edukacyjnych i komunikacyjnych Muzeum POLIN. Podjęto także współpracę ze Stowarzyszeniem B'nei B'rith, dzięki której Muzeum pozyskało materiały z procesów wytaczanych Jackowi Międlarowi za antysemityzm i propagowanie nienawiści z pobudek antysemitycznych.

VI. Działania na rzecz Ukrainy

W marcu Muzeum POLIN i Stowarzyszenie uruchomiły projekt „Kuchnia dla Ukrainy” w ramach programu towarzyszącego wystawie czasowej „Od kuchni” przygotowanych zostało ponad 2 000 gorących posiłków, które były dostarczane do najbardziej potrzebujących przebywających w tymczasowych miejscach noclegowych w Warszawie. Na rzecz tego projektu odbył się również koncert charytatywny, na którym wystąpiła orkiestra Sinfonia Varsovia pod batutą Maestro Yaroslava Shemeta. Podczas wieczoru zabrzmiały kompozycje Jeana Sibeliusa, Franza Schuberta i Ludwiga van Beethovena. W finale koncertu muzycy po raz pierwszy w Polsce wykonali utwór Valentina Silvestrova zatytułowany *Modlitwa za Ukrainę* w wersji na orkiestrę.

Muzeum dzięki środkom Stowarzyszenia ogłosiło w 2022 r. nabór do specjalnej edycji programu stażowego dla studentów i studentek, którzy są uchodźcami i uchodźczyniami z Ukrainy. Fundacja Preservation of the History of the Jewish People in the Pale of Settlement wsparła cztery staże w ramach Międzynarodowego Programu Stażowego Rodziny Greenberg. Stażyści i stażystki spędzili w Dziale Edukacji Muzeum POLIN trzy miesiące i pracowali nad konkretnymi projektami zgodnie ze swoimi kwalifikacjami, zainteresowaniami oraz możliwościami muzeum.

Dostrzegając potrzebę pilnego wsparcia ukraińskich uczonych w obliczu rosyjskiej agresji, Muzeum POLIN ogłosiło także nabór na jeden 12-miesięczny pobyt badawczy dla naukowca z Ukrainy. Projekt „GEOP Fellowship for Ukrainian Scholars at Risk” ma na celu pomoc ukraińskim naukowcom, aby mogli kontynuować swoją pracę badawczą. Ze względu na to, że Muzeum POLIN jest instytucją promującą historię i kulturę polskich Żydów, o udział w projekcie mogli ubiegać się naukowcy z tytułem doktora lub jego odpowiednikiem studiujący dowolną dziedzinę związaną z Żydami wschodnioeuropejskimi.

2. Żydowski Instytut Historyczny im. E. Ringelbluma

Żydowski Instytut Historyczny im. Emanuela Ringelbluma jest jedną z najważniejszych na świecie placówek naukowo-badawczych zajmujących się dziejami Żydów od wieków zamieszkujących Polskę i Europę Środkowo-Wschodnią. Od lat wypełnia misję polegającą na gromadzeniu, dokumentacji i upowszechnianiu wiedzy o historii i dziedzictwie tysiącletniej obecności Żydów na ziemiach polskich, ze szczególnym naciskiem na wydarzenia związane z Holokaustem i jego konsekwencjami. Jednym z najważniejszych zadań Instytutu jest dbanie o spuściznę żydowską przechowywaną w jego archiwum —

przede wszystkim wszechstronna opieka nad zbiorami Stowarzyszenia, w tym nad Podziemnym Archiwum Getta Warszawy, zwanym Archiwum Ringelbluma.

Instytut to również największy w Polsce zespół naukowy zajmujący się żydowskim dziedzictwem i językiem jidysz. Członkowie poszczególnych pracowni badają i opracowują zbiory zgromadzone w archiwum i bibliotece, są także autorami publikacji poświęconych żydowskiej historii i kulturze. Instytut angażuje się w projekty kulturalne, organizuje seminaria i spotkania edukacyjne, prowadzi wydawnictwo, tworzy ekspozycje tematyczne (artystyczne, fotograficzne, historyczne i związane ze świętami żydowskimi), a także wystawy plenerowe. W 2017 r. Instytut i Stowarzyszenie powołały Program Oneg Szabat, którego misją jest upowszechnienie wiedzy o Archiwum Ringelbluma na świecie. Sercem programu jest stała wystawa *Czego nie mogliśmy wykrzyczeć światu* poświęcona Archiwum Ringelbluma i grupie Oneg Szabat.

- PROGRAM ONEG SZABAT

W 2022 kontynuowane były wieloletnie wysiłki poszerzania sieci osób zainteresowanych świadectwami zachowanymi przez grupę Oneg Szabat w Podziemnym Archiwum Getta Warszawy i udostępniania kolejnych materiałów i dokumentów kluczowych w badaniach nad Zagładą.

I. Publikacje

Dzięki środkom uzyskanym przez Stowarzyszenie w zeszłym roku ukazały się dwa kolejne obszernie tomy Archiwum Ringelbluma w angielskim tłumaczeniu: tom szósty, *Accounts from the General Government* pod redakcją Aleksandry Bańkowskiej, oraz tom siódmy, *Accounts from the Annexed Territories: Warthegau, Reichsgau Danzig-West Prussia, Regierungsbezirk Zichenau, Upper Silesia* pod redakcją Eleonory Bergman, Moniki Polić, Magdaleny Siek i Ewy Wiatr. W nadchodzącym roku planowane jest także wznowienie pierwszych tomów w wersji angielskiej. W grudniu odbyło się spotkanie promocyjne online dotyczące nowych tomów, w którym wzięli udział naukowcy z różnych ośrodków akademickich. Ponadto kopie wcześniejszych tomów zostały wysłane do wybranych bibliotek, uniwersytetów i osób prywatnych na całym świecie. Wszystkie przetłumaczone tomy są również udostępniane na portalu Delet.

II. Upowszechnianie

Nieustannie powiększana jest baza portalu Delet, tym samym ułatwiane są w ten sposób badania, nauczanie i szeroki dostęp do materiałów dotyczących Zagłady Żydów. W tym roku zdigitalizowane i udostępnione zostały m.in. zbiory pamiątek historycznych - kolekcja przedmiotów z czasów Zagłady, pochodzących z różnych gett i obozów. Natomiast zespół badaczy pod kierownictwem prof. Andrzeja Żbikowskiego dokonał dużych postępów w wieloletnim projekcie interdyscyplinarnym – tworzeniu wirtualnej encyklopedii getta warszawskiego.

III. Działania edukacyjne

Jako spadkobiercy i opiekunowie Podziemnego Archiwum Getta Warszawy pragniemy dotrzeć do jak największego grona osób z Polski i z zagranicy. W szczególności dobrą okazją do prezentowania losów Archiwum Ringelbluma są Letnie i Zimowe Akademie dla nauczycieli, programy certyfikacji dla

przewodników oraz specjalne spotkania dla edukatorów i pracowników instytucji kultury z Izraela i Niemiec.

Audioprzewodnik „Explainit” po wystawie stałej *Czego nie mogliśmy wykrzyczeć światu* został udostępniony w czterech językach: polskim, angielskim, hebrajskim i niemieckim. Na wystawie stanęło także nowe stanowisko multimedialne z pełną, 11-minutową wersją archiwalnego filmu z getta warszawskiego autorstwa Alfonsa Ziółkowskiego (film udostępniany jest dzięki uprzejmości Erica Bednarskiego).

IV. Udostępnianie zbiorów

Trwają intensywne prace nad pierwszą wystawą podróżującą poświęconą grupie Oneg Szabat i Archiwum Ringelbluma, która ma zostać otwarta w Monachium w czerwcu 2023 r. Wśród najważniejszych działań podjętych do tej pory jest wybór eksponatów i opracowanie scenariusza wystawy przez zespół kuratorski. Przeprowadzone zostaną również niezbędne prace konserwatorskie wybranych obiektów.

V. Dział Genealogii

Dział Genealogii Żydowskie Instytutu Historycznego dzięki dotacji pozyskanej przez Stowarzyszenie nieustająco pomaga zainteresowanym badać ich żydowskie korzenie w Polsce. W 2022 roku praca Działu w dużej mierze wróciła do kontaktów bezpośrednich na miejscu, ale z powodu sytuacji geopolitycznej wiele osób decyduje się także na utrzymywanie kontaktu online. Dostęp do zbiorów Stowarzyszenia zdeponowanych w Instytucie i doświadczenie pracowników działu pozwalają na odbudowanie historii rodzinnych, odnalezienie śladów obecności najbliższych, a nierzadko także na połączenie krewnych żyjących dzisiaj w różnych częściach świata.

3. Wsparcie projektów innych organizacji lub realizowanych z innymi organizacjami

Stowarzyszenie Żydów Kombatantów i Poszkodowanych w II wojnie światowej jest organizacją żydowską skupiającą najstarsze pokolenie Żydów — tych, którzy ocalili z Zagłady. Stowarzyszenie ŻIH od wielu lat wspiera finansowo bieżące funkcjonowanie tej organizacji. W 2021 roku podpisaliśmy umowę, na mocy której Stowarzyszenie zostało partnerem wręczenia Medalu „Powstanie w Getcie Warszawskim” – honorowego odznaczenia dla osób zasłużonych dla dialogu polsko-żydowskiego oraz zaangażowanych w upamiętnianie historii i kultury Żydów polskich. Uroczyste wręczenie medali odbyło się 19 kwietnia 2022 roku.

W roku 2022, w związku z prowadzonymi na cmentarzu żydowskim w Warszawie pracami archeologicznymi Stowarzyszenie ŻIH i Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie podjęły decyzję o zmianie lokalizacji symbolicznego grobu członków grupy Oneg Szabat. Z liczącej kilkadziesiąt osób grupy wojnę przeżyła tylko trójka. Symbolicznym grobem autorstwa kolektywu Senna, Stowarzyszenie i Gmina chcą oddać hołd bohaterom Oneg Szabat, których miejsca pochówku nie są znane. Zakończenie prac budowlanych jest planowane na kwiecień 2023 r.

Stowarzyszenie w 2021 r. pozyskało środki dla Centrum Badań nad Zagładą Żydów na wydanie numeru specjalnego rocznika „Zagłada Żydów. Studia i Materiały”, nad którym prace trwały w 2022 r. Czasopismo to w całości poświęcone jest tematyce związanej z Zagładą i adresowane nie tylko do grupy badaczy zajmujących się Zagładą, lecz także do studentów i wszystkich zainteresowanych tematem. W skład

redakcji kierowanej przez prof. Dariusza Libionkę i prof. Barbarę Engelking wchodzą wybitni historycy zajmujący się w swojej pracy badawczej zagadnieniem Zagłady.

4. Komisja Grantowa Stowarzyszenia Żydowski Instytut Historyczny w Polsce

W 2022 roku Komisja Grantowa odbyła 4 posiedzenia, na których rozpatrzyła 86 wnioski grantowe w ramach konkursu grantowego ogłoszonego w dniu: 8 lipca 2022 roku. Łączna wartość projektów zgłoszonych do Komisji Grantowej 1.222.235,72 zł, a wnioskowana kwota wsparcia wynosiła 792.101,00 zł, Komisja Grantowa przyznała dofinansowanie 30 projektom w łącznej kwocie 243.015,00 zł., których łączna zakładana wartość wyniosła 450.608,72 zł.

W ramach trybu interwencyjnego wpłynął jeden wniosek na kwotę dofinansowania 10.000 zł. Jego rozpatrzeniem komisja zajmie się w styczniu 2023 roku.

W 2022 roku Komisja zatwierdziła 30 sprawozdań z realizacji grantów. Został dokonany jeden zwrot finansowy na kwotę 505,25 zł jako niewykorzystane środki.

W roku 2022 Komisja zdecydowała o wprowadzeniu systemu "Witkac", który ma na celu ułatwienie obsługi składanych wniosków i zawieranych umów. Jest to generator wniosków grantowych oraz narzędzie służące do oceny formalnej i merytorycznej złożonych w konkursie ofert, a następnie przygotowywanie umów oraz sprawozdań. System ten wdrażany w ciągu pierwszego półrocza 2022 roku pozwolił na przeprowadzenie konkursu grantowego w połowie roku. Było to też powodem, dla którego w tym roku został przeprowadzony tylko jeden konkurs grantowy.

Komisja Grantowa wydawała także opinie dla Zarządu m.in. na temat złożonych do Stowarzyszenia wniosków o wsparcie finansowe i objęcie patronatem.

1. Granty przyznane przez Komisję Grantową w 2022 roku

Lp.	Tytuł oferty	Oferent	Kwota wnioskowana	Ilość uzyskanych punktów	Kwota dofinansowania
1.	Uciekinierzy z Obozu Zagłady w Treblince	Fundacja Ochrony Pamięci Obozu Zagłady w Treblince	9 750,00 zł	78,25	9 750,00 zł
2.	Tłumaczenie Księgi Pamięci Sokółowa Podlaskiego – etap III	Fundacja Gszarim	6 000,00 zł	78	6 000,00 zł
3.	"Nic nie mija bez śladu" - historia Lothara Barucha	Stowarzyszenie Teatr Propozycji "Dialog" im Henryki Rodkiewicz	8 000,00 zł	72,75	8 000,00 zł
4.	"Nadzy się urodziliśmy i nadzy musimy odejść" (dźwiękowy teatr o Glikl z Hameln - pobożnej matce i kobiecie biznesu)	ORION Organizacja Społeczna	8 000,00 zł	72,5	8 000,00 zł
5.	Warsztaty edukacyjne o przedwojennej i powojennej społeczności żydowskiej Breslau/Wrocławia dla wrocławskich uczniów	Fundacja Urban Memory	8 000,00 zł	74,75	8 000,00 zł
6.	Pochówek żydowski w pamięci chrześcijan	Stowarzyszenie zwykłe Kocham Dabrowę	7 425,00 zł	75	7 425,00 zł
7.	Turniej szachowy i warsztaty dla młodzieży: "Twórczość Żydów w zakresie sportu szachowego na Ziemiach Polskich w Okresie Międzywojennym".	Stowarzyszenie Klub Szachowy Gryf Szczecin	4 750,00 zł	70,75	4 750,00 zł

8.	„Łódź snuła swoje marzenia” - żydowskie szlaki kobiet	Fundacja Łódzki Szlak Kobiet	9 150,00 zł	85,75	9 150,00 zł
9.	XXI Międzynarodowe Seminarium Języka i Kultury Jidysz	Fundacja Shalom	9 500,00 zł	85	9 500,00 zł
10.	SPOTKANIA Z MUZYKĄ I POEZJĄ ŻYDOWSKĄ	Zachodniopomorski Uniwersytet Ludowy - Fundacja	9 500,00 zł	77,25	9 500,00 zł
11.	VII Dni Kultury Żydowskiej	Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach	9 500,00 zł	79,25	9 500,00 zł
12.	UMIESZCZENIE/EKSPOZYCJA MACEW NA CMENTARZU ŻYDOWSKIM W TRZEMESZNIEM ORAZ OZNAKOWANIE I UPAMIĘTNIENIE CMENTARZA	FUNDACJA "KIERUNEK KULTURA"	8 000,00 zł	77,75	8 000,00 zł
13.	Pamięć miasta - spacer performatywny	Fundacja Performa	8 000,00 zł	71,25	8 000,00 zł
14.	Nie tylko Singer. Odkrywamy żydowskich pisarzy Radzymina.	Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Radzymin	9 125,00 zł	74,5	9 125,00 zł
15.	"Punkty odniesienia. Współtworzenie drewnianych macew z lokalną społecznością"	Fundacja Zapomniane	9 750,00 zł	85,5	9 750,00 zł
16.	Piosenka krawca Dawida	Fundacja Bez Wizy	7 600,00 zł	75	7 600,00 zł
17.	Cykl 8 spotkań Klubu Książki Żydowskiej	Fundacja Żydoteka	6 000,00 zł	72,75	6 000,00 zł
18.	"Byli naszymi sąsiadami – kutnowscy Żydzi"	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Kutnowskiej	3 840,00 zł	72,5	3 840,00 zł
19.	Ślady Zagłębiowskich Żydów. Obchody 80. rocznicy likwidacji getta w Sosnowcu i Będzinie	Teatr Zagłębia	6 400,00 zł	77,25	6 400,00 zł
20.	Pozostanie pamięć. Rzeszowscy Żydzi w czasie okupacji	Galeria Fotografii Miasta Rzeszowa	7 800,00 zł	71,25	7 800,00 zł
21.	1300. Żydzi w Kowalu	Fundacja Ari Ari	9 500,00 zł	80,75	9 500,00 zł

22.	Zielony pamiętnik	Muzeum w Gliwicach	10 000,00 zł	80,75	10 000,00 zł
23.	"Most pamięci" - Festiwal kultury żydowskiej	Waleckie Centrum Kultury	8 000,00 zł	81,75	8 000,00 zł
24.	Deskale Pamięci o Żydach Brzozowskich	Towarzystwo Przyjaciół Brzozowa-Zdroju	9 500,00 zł	79,5	9 500,00 zł
25.	Upamiętnienie ofiar Zagłady z dnia 19.08.1942 roku w Mszanie Dolnej tablicą z imionami, nazwiskami i wiekiem zamordowanych.	Fundacja Sztetl Mszana Dolna	9 500,00 zł	85,25	9 500,00 zł
26.	Głosy z przeszłości	Poznański Chór Chłopięcy Miejska Instytucja Kultury	8 000,00 zł	75,25	8 000,00 zł
27.	120 lat synagogi w Wojślawicach	Gminne Centrum Kultury, Sportu i Turystyki w Wojślawicach	9 000,00 zł	76,5	9 000,00 zł
28.	Weekend z Kulturą Żydowską	Gminny Ośrodek Kultury w Rymanowie	8 925,00 zł	70,25	8 925,00 zł
29.	Z sercem do historii - śladami rodziny Herz	Fundacja OP ENHEIM	9 625,00 zł	82,5	9 625,00 zł
30.	Baza danych z inskrypcji nagrobków cmentarzy żydowskich w Sandomierzu, Tarnobrzegu, Kolbuszowej i Majdanie Królewskim	Fundacja Dokumentacji Cmentarzy Żydowskich	4 875,00 zł	75,25	4 875,00 zł
łącznie:			761 916,00 zł		243 015,00 zł

2. Wnioski, którym Komisja Grantowa nie przyznała dofinansowania w ramach konkursów grantowych w 2022 roku:

Lp.	Tytuł oferty	Oferent	Kwota wnioskowana	Kwota dofinansowania
-----	--------------	---------	-------------------	----------------------

1.	Jom Richon	Muzeum Historyczne Miasta Krakowa	8 900,00 zł	0,00 zł
2.	Ślad Wielkiego Marszu - etap I	FUNDACJA ZNAKI PAMIĘCI	10 000,00 zł	0,00 zł
3.	Pamięć o Żydowskiej społeczności na terenie Powiatu Kozienickiego od XIX wieku do 1945 roku	Polski Czarny Krzyż - Towarzystwo Opieki nad Cmentarzami Wojennymi	10 000,00 zł	0,00 zł
4.	Tłumaczenie Sefer Zikaron Wołomin - Księgi Pamięci Żydów Wołomińskich	FUNDACJA ZIKARON	9 000,00 zł	0,00 zł
5.	Warsztaty historyczne "kultura Żydowska w Warszawie"	FUNDACJA WSPIERANIA KULTURY "SERCE DLA KULTURY",	8 950,00 zł	0,00 zł
6.	CYWILIZACJA JIDYSZ - SCENARIUSZ FILMU DOKUMENTALNEGO	Fundacja Laboratorium Reportażu	10 000,00 zł	0,00 zł
7.	"Syn tej ziemi. W 80. rocznicę śmierci Szmula Zalczmana".	Chmielnickie Centrum Kultury	9 000,00 zł	0,00 zł
8.	Dzieci Pana Asza	Lokalna Organizacja Turystyczna "Centralny ŁUK Turystyczny"	9 000,00 zł	0,00 zł
9.	"Ich Głosy" - płyta CD upamiętniająca kompozytorów polskich pochodzenia żydowskiego - ofiary Holocaustu	Fundacja Polonia Music Art	8 100,00 zł	0,00 zł
10.	"Motylek z ulicy Żelaznej" - scenariusz do spektaklu teatralnego	Fundacja Generator Kultury	10 000,00 zł	0,00 zł
11.	Z matczynego zmlczenia	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna im. Kazimierza Wyki	7 800,00 zł	0,00 zł

12.	<p>„Żeby nas było lepiej słycać” - Sporządzenie, zredagowanie i umieszczenie na stronie https://zapispamieci.pl transkryptów 19 wspomnień video Dzieci Holocaustu, udostępnionych na stronie Visual History Archive Online USC Shoah Foundation https://vhaonline.usc.edu</p>	Stowarzyszenie "Dzieci Holocaustu" w Polsce	9 000,00 zł	0,00 zł
13.	<p>Pamięć o sztettlu. Życie w wielokulturowym przedwojennym społeczeństwie południowo- wschodniej Polski oczami Polaków, Ukraińców i Żydów.</p>	Fundacja Ochrony Krajobrazu i Promocji Regionów >NUMINOSUM<	9 901,00 zł	0,00 zł
14.	<p>Wydanie książki Agnieszki Wiercholskiej, Wspomnienia i kamienie. Życie i śmierć polsko- żydowskiego miasteczka. Tarnów 1918–1945; tłum. z j. niem.</p>	Komitet Opieki nad Zabytkami Kultury Żydowskiej w Tarnowie	10 000,00 zł	0,00 zł
15.	Shalom Praga	Biblioteka Publiczna im. Księdza Jana Twardowskiego w Dzielnicy Praga-Północ m.st. Warszawy	9 000,00 zł	0,00 zł
16.	Ostatnia droga życia. Płocczanie w Powstaniu w Treblince (projekt filmowy)	Fundacja Nobiscum	7 200,00 zł	0,00 zł
17.	Wydanie polskiej wersji językowej publikacji Davida Silberklanga "Gates of Tears: the Holocaust in the Lublin District".	Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN" w Lublinie	10 000,00 zł	0,00 zł

18.	Kolekcja książek im. Jana Jagielskiego na Wolnych Lekturach	Fundacja Nowoczesna Polska	10 000,00 zł	0,00 zł
19.	Wystawa "Żydzi - przedwojenni mieszkańcy Pińczowa"	Wystawa "P	7 155,00 zł	0,00 zł
20.	Jakub Zajdenszner - rzeźbiarz powtórnie odkryty	Fundacja Radomskie	8 875,00 zł	0,00 zł
21.	Przywracanie obecności. Społeczność żydowska w Brześciu Kujawskim	Brzeskie Centrum Kultury i Historii "WAHADŁO"	10 000,00 zł	0,00 zł
22.	Łączenie odzyskanej tożsamości ukazanej w powieści "Sekret" z tradycyjną pieśnią Żydów Polskich w wykonaniu Chóru Żydowskiego "Clil"	Stowarzyszenie Chór Żydowski "Clil"	9 920,00 zł	0,00 zł
23.	BOŻNICA 3: Hillel Adler "Ozarow. Mémoires d'une ville juive éteinte"	Fundacja im. Świętej Królowej Jadwigi dla UJP II w Krakowie	10 000,00 zł	0,00 zł
24.	Grodziskie Spotkania Wielokulturowe „Sploty” - wybrane wydarzenia	Ośrodek Kultury Gminy Grodzisk Mazowiecki	10 000,00 zł	0,00 zł
25.	"Czytam więc pamiętam. Żydowski "Nowy Dziennik" 1918-1939, historia zapisana przez naszych Sąsiadów."	Fundacja Sztuka Kaligrafii	10 000,00 zł	0,00 zł
26.	Motel, syn kantora - Wystawa prac dzieci ze Szkoły in. I.L.Pereca	Stowarzyszenie "Studnia Pamięci"	9 800,00 zł	0,00 zł

27.	Szlak wielokulturowej przeszłości Rawicza - przystanek: Plac Rawickiej Synagogi	Muzeum Ziemi Rawickiej	10 000,00 zł	0,00 zł
28.	Żydowskie dziedzictwo Przysuchy - Cmentarz etap II	Jewish Przysucha	9 000,00 zł	0,00 zł
29.	Pamięć pozostanie. Wokół 80. rocznicy likwidacji piotrkowskiego getta	Miejska Biblioteka Publiczna im. Adama Próchnika w Piotrkowie Trybunalskim	10 000,00 zł	0,00 zł
30.	Bojowniczk i bojownicy w gettach w Będzinie i Środulji	Brama Cukermana	10 000,00 zł	0,00 zł
31.	Wspólna historia - warsztaty historyczne	Stowarzyszenie Kultura Działania	8 000,00 zł	0,00 zł
32.	Opracowanie, skład i wydanie książki pt. Warta – historia „nieznana”	Stowarzyszenie im. Ireneusza Ślipka na rzecz dialogu polsko- żydowskiego w Warcie	7 830,00 zł	0,00 zł
33.	Relacje żydowsko-polskie w połowie lat 20. XX w „Karcie” 115	Fundacja Ośrodka KARTA	10 000,00 zł	0,00 zł
34.	Warsztaty artystyczne z kulturą żydowską	Teatr Żydowski im. Estery Rachel i Idy Kamińskich – Centrum Kultury Jidysz	9 000,00 zł	0,00 zł
35.	Opracowanie i przygotowanie do druku książki "Świętujemy! Przewodnik dla rodziców, dzieci i ich przyjaciół" – w wersji PDF	FUNDACJA IM PROF. MOJŻESZA SCHORRA	10 000,00 zł	0,00 zł
36.	Sefer Falenic - przekład końcowego fragmentu księgi pamięci Falenicy	Europejski Instytut Kultury	8 970,00 zł	0,00 zł

37.	Teatr szkolny w Liceum Ogólnokształcącym im. Zuzanny Ginczanki w Warszawie	Fundacja Atid (Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Zuzanny Ginczanki w Warszawie)	9 900,00 zł	0,00 zł
38.	By przywrócić mu godny wygląd... przygotowanie do II etapu prac porządkowych na cmentarzu żydowskim w Małogoszczu.	Fundacja EUROS - WIATR ZE WSCHODU	9 000,00 zł	0,00 zł
39.	UMARŁE KAMIENIE - RATUJĄC PAMIEĆ	STOWARZYSZENIE NA RZECZ RATOWANIA CMEN TARZA ŻYDOWSKIEGO W ZABRZU - "ZACHOR"	5 700,00 zł	0,00 zł
40.	Projekt lapidarium na cmentarzu żydowskim w Radzynie Podlaskim	Radzyńskie Towarzystwo Regionalne	9 000,00 zł	0,00 zł
41.	Szymon Laks: spektakl muzyczno-aktorski	Stowarzyszenie Polskich Muzyków Kameralistów	10 000,00 zł	0,00 zł
42.	Kultura pamięci – śladami żydowskiej społeczności miast Bielska i Białej	Kultura pamięci – śladami żydowskiej społeczności przedwojennych miast Bielska i Białej	10 000,00 zł	0,00 zł
43.	FESTIWAL „AMERICAN DREAM” – polsko-żydowski kompozytorzy za Oceanem	KAROL RATHAUS FOUNDATION	9 000,00 zł	0,00 zł
44.	"Pamiętamy"	Gminna Biblioteka Publiczna w Rogowie	9 500,00 zł	0,00 zł
45.	Nasi sąsiedzi Żydzi - 80. rocznica przerwanej historii...	Stowarzyszenie Historia Kolu szek	6 300,00 zł	0,00 zł
46.	MUZYCZNE CYMESY	Towarzystwo Muzyczne Śląskich Kameralistów	9 000,00 zł	0,00 zł

47.	Ochrona cmentarza i miejsca pochówku, upamiętnienie miejsc pochówku.	Stowarzyszenie Centrum Efektywności Lokalnej CEL	10 000,00 zł	0,00 zł
48.	Podniebne archiwum cmentarza żydowskiego na Bródnie	Fundacja Formy Wspólne	8 100,00 zł	0,00 zł
49.	Synagoga w Grodzisku	Stowarzyszenie Nowa Kultura i Edukacja	10 000,00 zł	0,00 zł
50.	Wystawienie spektaklu pt. "Bez retuszu" na podstawie książki "Utracone Dzieciństwo" aut. Yehudy Nira	Stowarzyszenie "Grupa Przedsięwzięć Teatralno-Medialnych"	10 000,00 zł	0,00 zł
51.	Wydanie pamiętników Heymanna Arzta	Klub Integracji Twórczych "Stowarzyszenie Żywych Poetów	10 000,00 zł	0,00 zł
52.	GEBIRTIG - MÓJ KRAKÓW	Rozstaje: u Zbiegu Kultur i Tradycji. Stowarzyszenie	10 000,00 zł	0,00 zł
53.	Miraż. Odczarowanie tożsamości polsko-żydowskiej	Hillel Polska	10 000,00 zł	0,00 zł
54.	Multimedialny spektakl z okazji 130 rocznicy urodzin i 80 rocznicy śmierci Brunona Schulza	Stowarzyszenie PIOTRKOFF	10 000,00 zł	0,00 zł
55.	Żydowski Konin - miejsce nie tylko na mapie 2.0	Stowarzyszenie Akcja Konin	9 000,00 zł	0,00 zł
56.	ŻYDZI OTWOCCY	STOWARZYSZENIE NIEZALEŻNYCH FILMOWCÓW	10 000,00 zł	0,00 zł

3. Sprawozdania zatwierdzone przez Komisję Grantową w 2022 roku

Z roku 2020:

numer wniosku	wnioskodawca	tytuł projektu	Przyznana kwota	sprawozdanie zatwierdzono na posiedzeniu komisji w dniu
40 / 2020	Fundacja Mifgash	KOmiks edukacyjny o życiu i działalności Sary Szenirer	6 000,00 zł	06.07.2022
49 / 2020	Ośrodek Pamięć i Przyszłość	Ludność żydowska w Jeleniej Górze po II wojnie światowej	2 500,00 zł	06.07.2022
54 / 2020	Gmina Wyznaniowa Żydowska w Warszawie	Tablica upamiętniająca niezwykły los dzieci żydowskich, uciekinierów z getta w-wskiego	5 000,00 zł	06.07.2022
69 / 2020	Fundacja OPENHEIM	Z sercem do historii...	5 000,00 zł	06.07.2022

Z roku 2021:

numer wniosku	wnioskodawca	tytuł projektu	Przyznana kwota	sprawozdanie zatwierdzono na posiedzeniu komisji w dniu
KG 7/2021	Fundacja Zapomniane	Punkty Odniesienia - oznakowanie 40 żydowskich grobów wojennych drewnianymi macewami	5 500,00 zł	22.09.2022
KG 24/2021	Wydawnictwo Poligrafia AD REM	Wydanie popularnonaukowej publikacji Tamary Włodarczyk "Przewodnik po żydowskim Dolnym Śląsku. Region jeleniogórski"	4 000,00 zł	06.07.2022
KG 25/2021	Fundacja Zamek Beżyce	Sztuka dialogu żydowsko-polskiego. Dysputy teologiczne Jakuba Nachmana i Marcina Czechowica	3 000,00 zł	06.07.2022

KG 27/2021	Stowarzyszenie im. Jana Karskiego	Rekonstrukcja wielkiej synagogi w Kielcach	4 000,00 zł	06.07.2022
KG 36/2021	Stowarzyszenie Krotchwilie	Nasi sąsiedzi. O żydowskiej historii Koźmina Wielkopolskiego	3 000,00 zł	06.07.2022
KG 40/2021	Brama Cukermana	Pamięć Pogranicza	5 000,00 zł	06.07.2022
KG 50/2021	Stowarzyszenie Dzieci Holokaustu w Polsce	Dodanie responsywności do strony www.mojrodzice.org.pl	6 000,00 zł	06.07.2022
KG 56/2021	Miejska Biblioteka Publiczna w Katowicach	Vi dni kultury żydowskiej	5 000,00 zł	06.07.2022
KG 59/2021	Fundacja na rzecz Kultury Walizka	Usłysz Krochmalną - dźwiękowa opowieść o warszawskiej żydowskiej ulicy	4 000,00 zł	06.07.2022
KG 63/2020	Gmina Jastków	Masza Wronberg - najmłodsza córka młynarza	4 500,00 zł	27.12.2022
KG 64/2021	Fundacja Urban Memory	Scenariusz warsztatów i zajęcia pilotażowe o przedwojennej i powojennej społeczności żydowskiej Breslau dla uczniów klas podstawowych we Wrocławiu	5 000,00 zł	22.09.2022
KG 65/2021	Fundacja Banina	Edukacja o historii i kulturze Żydów polskich - warsztaty i spektakl	6 350,00 zł	13.12.2022
KG 67/2021	Gmina Trzemeszno	Inwentaryzacja i oczyszczenie macew oraz uporządkowanie zieleni Cmentarza Żydowskiego w Trzemesznie	5 000,00 zł	27.12.2022
KG 70/2021	Fundacja Dokumentacji Cmentarzy Żydowskich	Baza danych inskrypcji nagrobków cmentarzy żydowskich w Skierniewicach i Łowiczu	2 000,00 zł	22.09.2022
KG 74/2021	Fundacja Ochrony Pamięci Ofiar Zagłady w Treblince	Księga Imion Ofiar Obozu Zagłady w Treblince - etap IV	7 000,00 zł	06.07.2022

KG 76/2021	Stowarzyszenie Teatr Propozycji "Dialog"	"Pustka i światło - edukacyjna etiuda filmowa o nieistniejących synagogach na Pomorzu Środkowym	5 000,00 zł	22.09.2022
KG 77/2021	Ośrodek Brama Grodzka - Teatr NN w Lublinie	Publikacja Izraelita lubelski...	4 000,00 zł	22.09.2022
KG 80/2021	Gmina Brody	Wymiana drewnianego ogrodzenia cmentarza żydowskiego w miejscowości Zasiaki	4 500,00 zł	13.12.2022
KG 83/2021	Fundacja Sztetl Mszana Dolna	Remont pomnika Ofiar Zagłady	7 000,00 zł	22.09.2022
KG 84/2021	Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Opatowskiej	Lapidarium na cmentarzu żydowskim w Opatowie	6 000,00 zł	27.12.2022
KG 85/2021	Klub Szachowy Gryf Szczecin	Wystawa i turniej szachowy	2 000,00 zł	06.07.2022
KG 89/2021	Fundacja Performa	"Pamięć miasta - performatywny spacer i performance site specific w przestrzeni miejskiej"	5 000,00 zł	22.09.2022
KG 91/2021	Fundacja Sfera Harmonii	Spacerownik Warszawa Wajnb erga - tłumaczenia tekstów na angielski i jidysz	8 000,00 zł	22.09.2022
KG 93/2021	Fundacja Nobiscum	Czarne nieba. Losy plockich Żydów w latach 1941-1945	5 500,00 zł	22.09.2022
KG 96/2021	Polskie Towarzystwo Studiów Żydowskich	organizacja VIII ogólnopolskiej konferencji naukowej PTSZ	5 000,00 zł	13.12.2022
KG 98/2021	Stowarzyszenie Panorama Kultur	Kuczka w Chełmie przy ul. Reformackiej 23	6 000,00 zł	22.09.2022

III. Działalność Fundraisingowa

Działalność fundraisingowa Stowarzyszenia stanowi element działalności statutowej organizacji i jest koordynowana przez Dział Rozwoju. Głównym zadaniem tego działu jest pozyskiwanie i utrzymywanie kontaktów z darczyńcami, którzy poprzez współpracę ze Stowarzyszeniem wspierają projekty realizowane wspólnie z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN i Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma. Dodatkowo dział pozyskuje środki na projekty specjalne realizujące działalność statutową Stowarzyszenia.

Dział Rozwoju prowadzi także działalność wydawniczą i promocyjną zarówno na rzecz Stowarzyszenia jak i współpracujących z nim instytucji i organizacji.

Praca działu w 2022 r. skupiała się na obsłudze powracających do Muzeum po pandemicznej przerwie darczyńców indywidualnych, podróżujących z rodzinami lub w ramach grup zorganizowanych. Jednocześnie sporo uwagi, szczególnie w pierwszym półroczu, wymagały projekty związane ze wsparciem uchodźców z Ukrainy, uciekających przed wojną od 24 lutego. Pomimo faktu, iż działania te nie były w jakikolwiek sposób planowane na koniec 2021 i na początku 2022 roku, udało się pozyskać środki min. na wsparcie wspólnej inicjatywy Stowarzyszenia oraz Muzeum POLIN – Kuchnia dla Ukrainy (129 tys. PLN), staże dla czterech studentek z Ukrainy, które uciekły z kraju (44 tys. PLN) oraz część finansowania na stypendium naukowca z Ukrainy pracującego w POLIN (8,400 USD).

Kluczowym celem fundraisingowym było zabezpieczenie finansowania na produkcję wystawy czasowej w Muzeum POLIN „Wokół nas morze ognia”, planowanej na 80. rocznicę powstania w getcie warszawskim. W ramach zabiegów Działu Rozwoju, Stowarzyszenie pozyskało na ten cel przeszło 1,5 miliona złotych, co pozwoliło rozpocząć jej produkcję na początku 2023 roku.

Drugą priorytetową inicjatywą fundraisingową była majowa aukcja sztuki, organizowana wspólnie z American Friends of POLIN Museum i domem aukcyjnym Christie’s. Pomysł aukcji miał duży potencjał fundraisingowy i był rozwijany już od końca 2020 roku. Majowa aukcja zakończyła się olbrzymim sukcesem. Obraz polskiej artystki, Ewy Juszkiewicz, podarowany przez anonimowego darczyńcę, został wylicytowany za ponad 1,5 miliona USD. Z tej kwoty, ponad 1,2 miliona USD (około 5,5 miliona PLN) wesprze rozwój Muzeum w najbliższych latach, a 62 500 USD (około 270 tys. PLN) zostanie przeznaczony na Program Grantowy Stowarzyszenia.

Trzecim priorytetem, wyznaczonym przez Zarząd Stowarzyszenia, było pozyskanie finansowania na prężnie rozwijający się Program Grantowy SŻIH. Kluczowe dla sukcesu tych starań było zbudowanie grona darczyńców, którzy byliby skłonni włączyć się w takie działania długofalowo. W ramach starań Działu Rozwoju pozyskano dodatkowe 53 tys. PLN od darczyńców indywidualnych i instytucjonalnych.

1. Współpraca z Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN

Fundusze na rzecz Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN pozyskane przez Dział Rozwoju w 2022r.

- otrzymane na konto Stowarzyszenia: 4 826 000 złotych

Dodatkowo, prawie 7 milionów PLN pozyskanych w 2022 roku w ramach przekazanych darowizn lub umów, zostanie przekazana do Stowarzyszenia w 2023 roku.

Wydarzenia specjalne – obsługa darczyńców:

- otwarcie wystawy czasowej „Od kuchni” – marzec;
- dwa posiedzenia Rady American Friends of POLIN Museum – kwiecień / październik;
- oficjalne przywitanie nowego Znamienitego Darczyńców Muzeum POLIN – Roberta Weredy – maj;
- coroczne posiedzenie Rady Darczyńców (online) – lipiec;
- finał konkursu Nagrody POLIN (online) – koordynacja nagrań darczyńców nagrody finansowej – grudzień;

Wydawnictwa, materiały promocyjno-informacyjne, komunikacja:

- koordynacja przygotowania raportu rocznego Stowarzyszenie w dwóch wersjach językowych (polska i angielska);
- przygotowanie i wysyłka kilkudziesięciu newsletterów anglojęzycznych o programach muzealnych, szczególnie tych dostępnych online, dla odbiorców z zagranicy.
- koordynacja aktualizacji strony internetowej Stowarzyszenia (integracja systemu Witkac do obsługi konkursów grantowych oraz nowy panel darowizn)
- zaprojektowanie i druk specjalnych materiałów promocyjno-fundraisingowych na potrzeby kampanii w USA (End of the Year campaign)

Projekty Specjalne:

- Program „Kuchnia dla Ukrainy” – komunikacja programu wśród darczyńców, opracowanie systemu zbierania darowizn z Polski i zagranicy, raporty z realizacji.
- Koncert charytatywny „Solidarni z Ukrainą” – pozyskanie darczyńców, którzy przekazali „matching grant” podwajający wpływy ze sprzedanych biletów.
- Aukcja obrazu Ewy Juszkiewicz w Nowym Jorku
- Projekt fundraisingowy „Zaopiekuj się kolekcją” – pozyskanie i współpraca z darczyńcami projektu, w ramach którego można „zaadoptować” wybrany obiekt z kolekcji muzealnej;

2. Współpraca z Żydowskim Instytutem Historycznym im. E. Ringelbluma przy realizacji PROGRAMU ONEG SZABAT

Fundusze na rzecz Żydowskiego Instytutu Historycznego im. E. Ringelbluma pozyskane przez Dział Rozwoju w 2022 r.:

- otrzymane na konto Stowarzyszenia: 1 327 000 złotych

Działania prowadzone na rzecz Programu Oneg Szabat:

- Bieżąca komunikacja z ŻIH w ramach Programu, terminowe i szczegółowe składanie sprawozdań w ramach otrzymanych grantów, bieżące aplikowanie do darczyńców;
- Współpraca z zespołem ŻIH-u nad programem Oneg Szabat 2.0 - uaktualnionymi założeniami projektu w oparciu o zmiany w Instytucie;
- Wsparcie Działu Operacyjnego w pracach nad repozytorium Archiwum Ringelbluma – przygotowanie i zatwierdzenie tekstu honorowania darczyńców, komunikacja otwarcia.

3. Współpraca z innymi podmiotami w tym w ramach Komisji Grantowej

Fundusze na rzecz grantów i projektów realizowanych we współpracy z innymi podmiotami pozyskane przez Dział Rozwoju w 2022r.

- otrzymane na konto Stowarzyszenia: 272 793 złotych

Działania prowadzone na rzecz grantów i projektów realizowanych we współpracy z innymi podmiotami:

- Stworzenie listy potencjalnych darczyńców oraz spotkania z potencjalnymi darczyńcami Programu Granowego Stowarzyszenia;
- Pozyskanie 200 tys. PLN na wsparcie działalności Gminy żydowskiej w Warszawie w ramach wsparcia uchodźców z Ukrainy;
- Przygotowanie i realizacja kampanii 1% na rzecz działalności statutowej SŻIH, we współpracy z Muzeum POLIN oraz ŻIH-em.
- Koordynacja przekazania darowizny na publikację o Żydach w Rybniku

Michał Majewski
Dyrektor Operacyjny

Bartosz Dymarek
Dyrektor ds. Rozwoju